

De achtergrond en ondersteuningsbehoeften van jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting

Factsheet: Jongens aan het woord

Factsheet: Jongensslachtoffers Chat met Fier

Factsheet: Signaleren

Factsheet: Handreiking zorg

Factsheet: Handreiking onderwijs

Factsheet: Handreiking politie

Factsheet: Handreiking ouders

"Heel veel jongens willen niet het slachtoffer zijn. Omdat je je dan op je kwetsbaarst voelt snap je? [...]. Op dat moment wil je die stoere jongen zijn toch? Dan moet je je bewijzen. Haantjesgedrag [...]. En als jij je kwetsbaar opstelt, dan gaan mensen het tegen jou gebruiken. Daarom stelde ik me nooit kwetsbaar op."

Consortium seksuele uitbuiting jongens en jonge mannen

Jongens die slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting weten de weg naar hulpverlening moeilijk te vinden. Zij blijven vaak onder de radar, onder andere ten gevolge van de vele taboes rondom hun slachtofferschap. Zorg- en expertiseorganisaties Koraal, Lumens, Fier, Best Man/Pretty Woman en Sterk Huis werken samen in het Consortium seksuele uitbuiting jongens en jonge mannen. Dit consortium heeft onderzoek uitgevoerd naar de achtergrond en ondersteuningsbehoeften van (potentiële) jongensslachtoffers. Met deze kennis worden (specialistische) zorgprogramma's en methodieken ontwikkeld met als doel bij te dragen aan preventie, signalering en (vroegtijdige) interventie.

Deze factsheet vat de belangrijkste inzichten uit het onderzoek samen en is onderdeel van een reeks van 7 factsheets van het consortium. De factsheets bundelen kennis en praktische handvatten rondom (potentiële) jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting. Voor meer informatie over het onderzoek wordt verwezen naar het onderzoeksrapport 'Jongens aan het woord'¹.

Onderzoeksvragen:

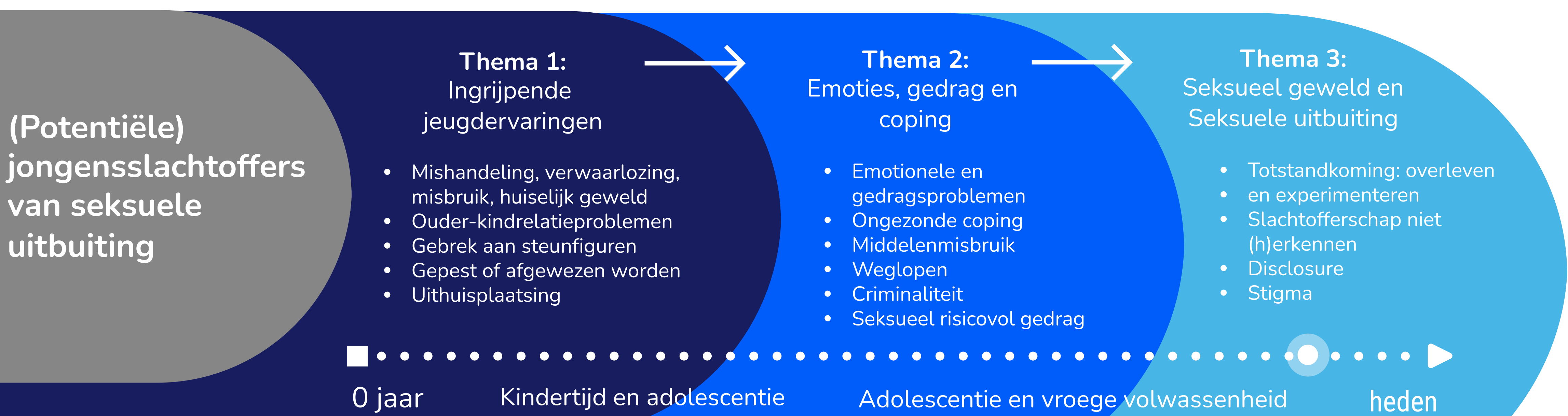
- Hoe ziet de levensloop van (potentiële) jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting eruit?
- Welke drempels ervaren zij t.a.v. de zorg en ondersteuning?
- Welke ondersteuningsbehoeften hebben zij?

Onderzoeksmethode

Interviews (n = 21) en dossieronderzoek (n = 5) met:

- Potentiële jongensslachtoffers (n = 8)
- Jongensslachtoffers van seksueel geweld (n = 8)
- Jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting (n = 10)

Uit de analyse zijn 4 hoofdthema's naar voren gekomen die inzicht geven in de achtergrond, ervaren drempels en ondersteuningsbehoeften. Onderstaande figuur geeft deze thema's weer.

Thema 4: hulpverlening

- **Drempels:** negatieve bejegening, focus op problemen, geen passende hulp, gebrek aan voorlichting
- **Ondersteuningsbehoeften:** maatwerk, eigen tempo en regie, systeem- en toekomstgericht, opheffen stigma, voorlichting en laagdrempelige hulp

Problemen in de opgroeicontext stapelen zich op

- Jongensslachtoffers van seksueel geweld, seksuele uitbuiting en jongens met een verhoogd risico hierop hebben een vergelijkbare kwetsbare achtergrond.
- Ingrijpende jeugdervaringen in de thuissituatie en sociale afwijzing zorgden ervoor dat de jongens het gevoel hadden er alleen voor te staan en dat ze zich niet uitten over hun problemen.
- Hierop volgden vaak ongezonde copingstrategieën en (seksueel) risicovol gedrag, wat bijdroeg aan de totstandkoming van slachtofferschap of hoog-risicovolle situaties.

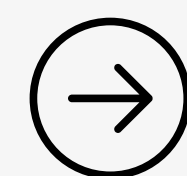
"Want de dingen die je meemaakt in je leven, de mensen om je heen, die hebben heel grote invloed in keuzes. Want die vormen jou. Daarom is het ook belangrijk dat een kind goed wordt opgevoed hè. Want uiteindelijk gaat dat het kind vormen."

Preventie begint bij het aanbieden van vroegtijdige interventies aan jongens met kwetsbare achtergronden. Een traumasensitieve en systeemgerichte benadering is van belang. Er moet achter (probleem)gedrag gekeken worden. Het verminderen van risicofactoren en mobiliseren van beschermende factoren is van belang om de impact van stressoren in de jeugd te doorbreken en slachtofferschap te voorkomen.

Hoe slachtofferschap totstandkomt

- Vanuit een *overlevingsmodus*: jongens met weinig steunfiguren, een jeugdhulpverleden, veelal weggelopen/gevlucht, geen vaste verblijfplaats en/of een middelenafhankelijkheid.
- Via *online dating of vrijwillige seks tegen betaling*: jongens die willen experimenteren met seks (tegen betaling), een moeilijke coming-outfase of (gender)identiteitsproblemen hebben (LHBTIQ+) of eenzaamheid ervaren.
- *Bekenden*: jongens die slachtoffer zijn geworden van seksueel geweld door een bekende uit de omgeving, zoals een stiefvader, broer of kennis.

Lees ook de **factsheet Signaleren** om meer te weten te komen over slachtofferschap onder jongens, risicofactoren, signalen en het handelen

Om jongens te beschermen zijn doelgerichte campagnes en voorlichting voor jongens en professionals van belang, waarin (h)erkenning van risicovolle situaties en slachtofferschap wordt gecreëerd. Manieren om jongens proactief te bereiken zijn: signaleren door outreachend te werken (online of op straat), jongens te benaderen via ervaringsdeskundigen en het inzetten van laagdrempelige (anonieme) hulp.

Jongens ervaren drempels om slachtofferschap te openbaren

- Jongens openbaren ingrijpende jeugdervaringen en slachtofferschap vaak niet of pas laat. Dit komt door gevoelens van schaamte, self-blaming, en het niet (h)erkennen van slachtofferschap.
- Maatschappelijke gendernormen en taboes dragen hieraan bij en zorgen voor stigmatisering.
- Ook de omgeving van de jongens (ouders, hulpverlening, school, politie) herkennen signalen van slachtofferschap onvoldoende.
- Doordat jongens onder de radar blijven, krijgen zij niet de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben.

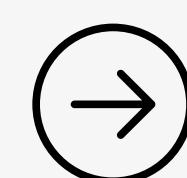
"Nou.. ik heb me niet echt slachtoffer gevoeld weet je. Ik vond het altijd voor mietjes."

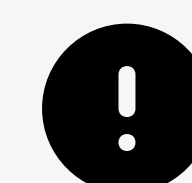
Slachtofferschap onder jongens moet bespreekbaar worden gemaakt, onder andere binnen zorg, onderwijs, de politie en met jongens zelf, zodat taboes doorbroken worden. Een positieve bejegening (eigen regie en tempo, niet oordelend, samenwerking) vinden de jongens belangrijk om vertrouwen op te bouwen en echt in contact te komen.

Een diversiteit aan ondersteuningsbehoeften

- Het merendeel van de jongens had al op jonge leeftijd een hulpvraag. Zij hebben drempels ervaren in eerdere hulpverlening, zoals een negatieve bejegening, een te grote focus op problemen en het gebrek aan passende hulp.
- De ondersteuningsbehoeften liepen uiteen van laag-drempelige en praktische hulp (voorlichting, ervaringsdeskundigheid, anonieme online hulp, praktische begeleiding) tot aan (gespecialiseerde) jeugdhulp, zoals trauma-, verslavings- en gezinsbehandeling.

Lees ook de **factsheets met handreikingen voor professionals binnen zorg, onderwijs, politie en ouders** voor meer praktische handvatten.

Dit onderzoek liet zien dat iedere jongen een uniek levensverhaal had en daarmee ook eigen behoeften. De diversiteit vraagt om een integrale en multidisciplinaire aanpak waarbij rekening wordt gehouden met de individuele behoeften op verschillende levensdomeinen. Het blijven (door)ontwikkelen van een passend preventie en interventieaanbod is van belang.

[1] Mercera, G., Noteboom, F., & Timmermans, C. (2023). *Jongens aan het woord. Een onderzoek naar de achtergrond en ondersteuningsbehoeften van (potentiële) jongensslachtoffers van seksuele uitbuiting*. Consortium seksuele uitbuiting jongens en jonge mannen.